

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi ympäristöhallinnosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä kesäkuuta 2004 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ympäristöhallinnosta annetun lain muuttamisesta (HE 108/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Taru Hallberg, ympäristöministeriö
- ylitarkastaja Sakari Ervola, maa- ja metsätalousministeriö
- pääjohtaja Lea Kauppi, Suomen ympäristökeskus SYKE.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristöhallinnosta annettua lakia. Suomen ympäristökeskuksen johtokunta ehdotetaan lakkautettavaksi. Johtokunnan nykyiset tehtävät siirtyisivät laitoksen virkamiesjohdolle. Suomen ympäristökeskuksessa voisi olla neuvoo-antavana elime-

nä neuvottelukunta. Lakiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi perussäännökset Suomen ympäristökeskuksen ja alueellisten ympäristökeskusten johtamisesta ja ratkaisuvallan käytöstä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2004.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Valiokunta pitää johtokunnan lakkauttamista ja sille nykyisin kuuluvien tehtävien siirtämistä Suomen ympäristökeskuksen virkamiesjohdolle

valtion keskushallinnon kehittämistavoitteiden mukaisena. Pääjohtajan aseman selventäminen on perusteltua tulosohjauksen sekä ministeriöiden ja Suomen ympäristökeskuksen johdon välisen ohjaus- ja vastuusuhteiden selkeyttämiseksi. Johtokunnan toiminta ei ole käytännössä ulottunut operatiiviseen johtamiseen. Näistä syistä on perusteltua muuttaa myös lainsäädäntöä siten, että pääjohtajan vastuu laitoksen tulok-

sellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta on selvää.

Hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on, että johtokunnan tilalle perustettaisiin neuvottelukunta, jonka tehtävänä olisi ympäristöalan tutkimus- ja kehittämistoiminnan kehityksen yleinen arviointi, strategisen suunnittelun tukeminen sekä Suomen ympäristökeskuksen ja sen sidosryhmien välisen yhteistyön edistäminen. Yksityiskohtaiset säännökset neuvottelukunnasta annettaisiin Suomen ympäristökeskusta koskevalla hallintoasetuksella.

Ympäristövaliokunta korostaa, että yhteistyö ja vuorovaikutus Suomen ympäristökeskuksen sidosryhmien ja yhteistyötahojen kanssa on erittäin tärkeää myös tulevaisuudessa. Suomen ympäristökeskuksen asema on moniulotteinen, sillä se on paitsi asiantuntijalaitos osin myös tutkimuslaitos, jolla lisäksi on eräitä viranomaistehtäviä. Laitoksen erilaiset roolit tulee ottaa huomioon. Valiokunnan mielestä tulee vakavasti harkita tarvetta asettaa erikseen tieteellinen neuvottelukunta suunnitellun sidosryhmäneuvottelukunnan ohella, jotta järjestelyllä saavutettaisiin asetetut tavoitteet.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisäksi alueellisen ympäristökeskuksen johtamista ja asioiden ratkaisemista koskevien perussäännösten siirtämistä alueellisista ympäristökeskuksista annetusta asetuksesta (57/1995) lain tasolle. Säännöksessä todetaan, että alueellisen ympäristökeskuksen päällikkönä on johtaja, joka vahvistaa työjärjestyksen. Ympäristökeskukselle kuuluvat tärkeimmät asiat ratkaisee johtaja. Ratkaisuvallan siirtämisestä muille virkamiehille määrittäisiin työjärjestyksessä.

Valiokunta toteaa, että muutos on perusteltu, koska perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista säädetään lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Myös valtion paikallis- ja aluehallinnon perusteista säädetään lailla. Tässä yhteydessä valiokunta painottaa, että ympäristöhallinnosta annetun lain 4 §:n 5 momentin mukaan lakisääteisten lupa- ja valvontiasioiden sekä muiden näihin rinnastettavien viranomaistehtävien hoito on alueellisessa ympä-

ristökeskuksessa järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lupa-asioiden käsittely on työjärjestyksen määräyksiin yleensä siirretty erilliselle lupayksikölle, jolta johtaja ei voi siirtää ratkaisuvalltaa itselleen. Tämä edellytys rajaa myös hallituksen esitykseen sisältyvän 9 §:n soveltamisalaa. Sen mukaan muun ohella alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden ratkaisemisesta säädetään asetuksella.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että Suomen ympäristökeskuksen yhteyteen perustettavan neuvottelukunnan ohella myös kysymys alueellisten ympäristökeskusten sidosryhmäyhteistyön järjestämisen muodoista jää asetuksenvaraisesti säädeltäväksi. Kysymys sidosryhmäyhteistyön järjestämisestä kokonaisuutena liittyy osaltaan ympäristölupahallinnon kehittämiseen. Hyväksyessään hallituksen esityksen ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi (HE 84/1999 vp) eduskunta edellytti hallituksen seuraavan ympäristönsuojelulainsäädännön toimivuutta ja seurannan perusteella tarvittaessa jatkavan lainsäädännön kehittämistä tavoitteena valtion viranomaisten käsittelemien lupa-asioiden kokoaminen yhteen viranomaiseen. Ympäristöministeriö on kesäkuussa 2004 kutsunut selvitysmiehen, jonka tehtävänä on selvittää vaihtoehdot valtion ympäristölupahallinnon kehittämiseksi. Selvitysmiehen tulee tehdä ehdotuksensa vuoden 2004 loppuun mennessä. Ympäristövaliokunta toteaa, että vuorovaikutusjärjestelmä on merkittävässä asemassa nykyaikaisen hallinnon järjestämisessä ja kehittämisessä, ja edellyttää, että hallitus informoi eduskuntaa tarkoituksenmukaisella tavalla kehittämistyön edetessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pentti Tiusanen /vas	Heikki A. Ollila /kok
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Eero Reijonen /kesk (osittain)
	Rakel Hiltunen /sd	Säde Tahvanainen /sd
	Tuomo Hänninen /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Inkeri Kerola /kesk	Ahti Vielma /kok
	Kari Kärkkäinen /kd	Pia Viitanen /sd
	Jouko Laxell /kok	vjäs. Oras Tynkkynen /vihr.
	Mikaela Nylander /r	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.